

The IMP project: developing resources for historical Slovene

Tomaž Erjavec

Dept. of Knowledge Technologies

Jožef Stefan Institute

Ljubljana

Overview

1. Project background
2. Digital library
3. Hand-annotated corpus
4. Lexicon
5. Annotation tool
6. Conclusions

Background

1. AHLib project (2004–08)

- *Deutsch-slowenische/kroatische Übersetzung 1848 – 1918*,
AAS / KFU (prof. Erich Prunč) + JSI

2. EU IP IMPACT (2010–2011)

- *Improving Access to Text*,
NUK (Alenka Kavčič Čolić, Ines Vodopivec) + JSI

3. Google award (2011 + 2012)

- *Computational models for historical Slovene*,
ZRC SAZU (Matija Ogrin) + JSI
- Funding for Wikisource (Miran Hladnik)

The Texts and Goals of the Projects

- AHLib
  - Slovene books 1848 – 1918 translated from German
  - Develop a corpus to study translation processes
- IMPACT
  - Slovene books + 1 newspaper from 18th and 19th centuries
  - Proof-read texts and facsimiles for improving OCR and lexicon of historical words for improving IR
- Google:
  - Two samples of very old Slovene books + Wikisource Slovene literary classics from (mainly) 1850 - 1918
  - develop computational models for historical Slovene for better language technologies

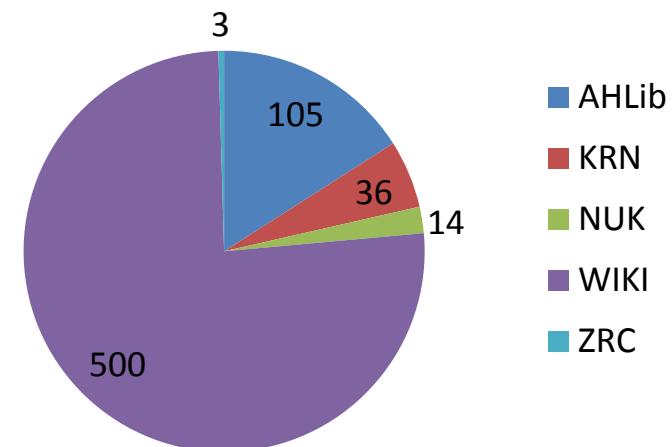
IMP Digital Library

- Each text consists of:
  - **meta-data**
  - **facsimile**
  - **proof-read transcription**
- All texts are uniformly encoded according to *TEI Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange, TEI P5*
- No problems with further use or dissemination (**CC-BY**)

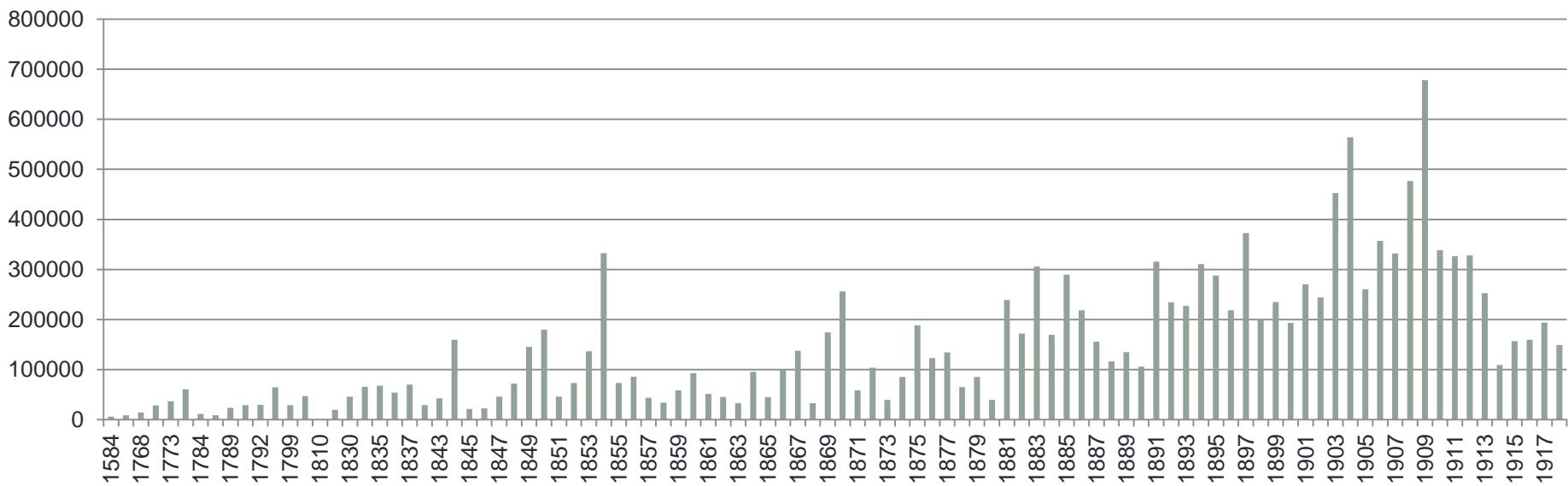
IMP DL by source

Source	Units	Pages	Words
AHLib	105	12.854	2.783.569
KRN	36	555	551.599
NUK	14	2.428	338.874
WIKI	500	30.296	10.761.913
ZRC	3	75	20.631
Σ	658	46.208	14.456.586

Units / source

Words / year

Distribution of DL texts

	Texts		Pages		Words	
	658	100.0%	44,951	100.0%	14,473,005	100.0%
1584	1	0.2%	8	0.0%	5,880	0.0%
1695	1	0.2%	27	0.1%	8,619	0.1%
1768–1799	14	2.1%	2,345	5.2%	379,011	2.6%
1800–1849	27	4.1%	3,653	8.1%	887,589	6.1%
1850–1899	368	55.9%	22,647	50.4%	7,400,493	51.1%
1900–1918	247	37.5%	16,271	36.2%	5,753,403	39.8%
book	275	41.8%	29,157	64.9%	7,084,733	49.0%
magazine	309	47.0%	13,850	30.8%	6,085,893	42.0%
newspaper	63	9.6%	1,674	3.7%	1,175,004	8.1%
manuscript	11	1.7%	270	0.6%	89,365	0.6%
religious	32	4.9%	4,889	10.9%	988,694	6.8%
nonfiction	127	19.3%	8,661	19.3%	3,004,279	20.8%
play	21	3.2%	2,379	5.3%	360,153	2.5%
poetry	3	0.5%	906	2.0%	191,138	1.3%
prose	475	72.2%	28,116	62.5%	9,890,731	68.3%
original	547	83.1%	32,316	71.9%	11,583,141	80.0%
translation	111	16.9%	12,635	28.1%	2,851,854	19.7%

Annotation on each unit

- Meta-data (teiHeader):
  - id, responsibility, extent, availability ...
  - basic bibliographic information (two titles: original, modern)
  - taxonomy: medium (manuscript, book, magazine, newspaper), text type (fiction, non-fiction, religious), translation status (original, translated)
  - tag usage, revision description
- Facsimile:
  - images in several sizes, each page break linked to facsimile
- Text structure:
  - divisions, headings, lists, tables, notes, poems, figures, line breaks...
- Editorial interventions:
  - sic/corr, foreign

TEI P5 encoding: source description

```
<sourceDesc>
  <bibl>
    <title type="orig" xml:lang="sl-bohoric">Genovefa</title>
    <title type="reg" xml:lang="sl">Genovefa</title>
    <author>Schmid, Christoph von</author>
    <respStmt>
      <resp xml:lang="sl">Prevajalec</resp>
      <resp xml:lang="en">Translator</resp>
      <name>Malavašič, Fran</name>
    </respStmt>
    <date>1841</date>
    <publisher>J. Blasnik</publisher>
    <pubPlace>V Ljubljani</pubPlace>
    <extent>107</extent>
    <idno>10242 oder 13150 → NUK - Narodna in univerzitetna knjižnica</idno>
    <note type="TraDok" xml:lang="de">
      <ref target="http://itat2.uni-graz.at/pub/tradok/">TraDok</ref><lb/>
    1841<lb/>
```

TEI P5 encoding: text body

```
<pb n="[3]" facs="#FPG04260-002" xml:id="pb.003"/>
<div type="level1" xml:id="div.2">
    <head xml:id="head.2">1. <lb/>Kako Ožbalt iz vojske domú pride in kaj ljudjé govorijo.</head>
    <figure xml:id="figure.3">
        <figDesc>Ornamentna sličica. Okrašena črka v.</figDesc>
    </figure>
    <p xml:id="p.7">V nedéljo po poldne je bilo in v Zlati Vasi so mlajši fantini in dekleta pod staro
    lipo sedéli in peli, ali pa se smeiali, kadar jo je kdó iz pivnice prilomil, ki je pregloboko v kozarček
    polukal. Nekteri kmetje s svojimi ženami so pa v gostivnici sedéli in pri bokalu prav židane volje bili,
    kakor je že to navada, kadar sta vino in vol po ceni.</p>
    <p xml:id="p.8">Kar jo primaha nék neznan človek v vas. Terdne in velike postave je bil in
    <choice>
        <sic>kakil</sic>
        <corr>kakih</corr>
    </choice>
    tridesét lét je mogel iméti; obléčen je bil v sivi sukni, na strani je imel veliko sabljo, na herbtu pa...
```

Up-translation to TEI

- AHLib:
Dedicated RTF-to-TEI web converter
- IMPACT:
XSLT stylesheets for PageXML-to-TEI conversion
- Wikisource:
PHP converter for HTML-to-TEI
- Latest: <http://nl.ijs.si/tei/convert/>

Down-translation to HTML

- We use (slightly modified) TEI XSLT stylesheets for TEI-to-HTML
- Each text is one HTML file, showing both the facsimile and (typeset) transcription
- Indexes to books are by taxonomy, sorted by (one of)
  - author, title, date, signature (one index with title pages)

Example book: front

Digitalna knjižnica [IMP](#). Signatura WIKI00523-1792 [Kolofon](#) [Faksimile](#) [XML](#)

Kazalo po straneh

[0](#) [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#) [35](#) [36](#) [37](#) [38](#) [39](#) [40](#) [41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#) [81](#) [82](#) [83](#) [84](#) [85](#) [86](#) [87](#) [88](#) [89](#) [90](#) [91](#) [92](#) [93](#) [94](#) [95](#) [96](#) [97](#) [98](#) [99](#) [100](#) [101](#) [102](#) [103](#) [104](#) [105](#) [106](#) [107](#) [108](#) [109](#) [110](#) [111](#) [112](#) [113](#) [114](#) [115](#) [116](#) [117](#) [118](#) [119](#) [120](#) [121](#) [122](#) [123](#) [124](#) [125](#) [126](#) [127](#) [128](#) [129](#) [130](#) [131](#) [132](#) [133](#) [134](#) [135](#) [136](#) [137](#) [138](#) [139](#) [140](#) [141](#) [142](#) [143](#) [144](#) [145](#) [146](#) [147](#) [148](#) [149](#) [150](#) [151](#) [152](#) [153](#) [154](#) [155](#) [156](#) [157](#) [158](#) [159](#) [160](#) [161](#) [162](#) [163](#) [164](#) [165](#) [166](#) [167](#) [168](#) [169](#) [170](#) [171](#) [172](#) [173](#) [174](#) [175](#) [176](#) [177](#) [178](#) [179](#) [180](#) [181](#) [182](#) [183](#) [184](#) [185](#) [186](#) [187](#) [188](#) [189](#) [190](#) [191](#) [192](#) [193](#) [194](#) [195](#) [196](#) [197](#) [198](#)

Kazalo

[Predgovor.](#)

[Resdelk teh bukuvz.](#)

[Sapopadik tega perviga Reidelk, al Igolniga Podvuzhenja.](#)

[Tu drugu delovni, al opravilsku Reideljenje.](#)

[Pervi resdelk, tega sgol pobvuzhenja kir bode naprej nessenu, kar more en zhebellar od svojeh zhebell vediti.](#)

[Pervi odstavik. nauka od zhebell.](#)

Example book: body

AHLib: Schödler, Friedrich Karl Ludwig. "Botanika" (1875) - Mozilla Firefox
 File Edit View History Bookmarks Tools Help
 AHLib: Schödler, Friedrich Karl Ludwig: "...
 nl.js.si/ahlib/dl/FPG_00125-1875.html#pb.108
 Google Koledar The 51st Annual Meeti... MySQL database on Li... Git - Recording Chang... PP Funding > Latest Info ... SKE SKE/Config/FullDoc - ... Editorial Manager® The Action ISO ISO Standards Develop... tomaz erjavec
 [108] **108** **n. Posamezna botanika.**
 kovodne alge (*Vaucheria*), v katerem se ravno plasma (b) nabira, ki se razvija v roječo trosko, ki pozneje izstopi (c). P. 167. nam kaže ravno tisti dogodek; roječe troske gredó namreč iz niti neke glive (*Saprolegnia*).
129 Razna v poprejšnjem popisane množitve in razploditve kryptogamov se nahajajo posebej pri algah, mahovih in praprotih, dogodki, ki so podobni oploditvi, kakoršna se godi pri višjih rastlinah; naredi se namreč še le vsled tega, da se srečate in združite dve tvorini, stanica, zmožna slajanje razvitve.
 Najenovitejša primera teh dogodkov sta *konjugacija* (pod. 168.), ki obstoji v tem, da se dve enostanični algi združite ter v eno edino plodilno stanico sorastete — in pa *kopulacija*, ki so godi pri nitastih glivah, kjer se dve stanici skup ležete (podoba 169. I.), se napihnute (II. do V.) ter razvijete v eno edino *ižesno trosko* ali *zigosporo*, iz ktere izraste potem nova rastlina.
 Pod. 168. Pod. 169.
 I. II. III. IV.
 Rastlinski algi (Rheotrichia) Nitasta gliva (Mycetozoa: 60krat povečana).
 nepravilne organe, ki se dajo primerjati s prašnicami ali antherami očitno cvetočih rastlin. Ti organi se zato tudi imenujejo *pelodke* (antheridijske). V njih se razvijo kot plodilna telesca tako imenovane ruje ali antherexoidi. Navadno niti ali antherexoidi. Navadno niti, na enem Pod. 170. Pod. 171. Pod. 172. Pod. 173. Pod. 174.

 200krat p. Kraji strelce, mnogočrak vijakaste ravnite; plavajo živo po vodi okrog ter na prav podoben živalcem infuzorijam, s katerimi so jih pred res nenehajo mnogočrak zamejujali. Dobi se pa tudi krajski klonček podobna plodilna telesca. Pod. 173, nam kaže konci v stanici sestavljeni niti iz ene antheridije, z vloženimi rujnimi nitmi; proste ruje niti vidimo pod. 171. In 172. od nekega malej in v podobi 173. od neke povojne praproti.
 [108] **108** **[109]**
109 **n. Posamezna botanika.**
 alge (*Vaucheria*), v katerem se ravno plasma (b) nabira, ki se razvija v roječo trosko, ki pozneje izstopi (c). P. 167. nam kaže ravno tisti dogodek; roječe troske gredó namreč iz niti neke glive (*Saprolegnia*).
129 Razna v poprejšnjem popisane množitve in razploditve kryptogamov se nahajajo posebej pri algah, mahovih in praprotih, dogodki, ki so podobni oploditvi, kakoršna se godi pri višjih rastlinah; naredi se namreč še le vsled tega, da se srečate in združite dve tvorini, stanica, zmožna daljne razvitve.
 dogodek; roječe troske gredó namreč iz niti neke glive (*Saprolegnia*).
129 Razna v poprejšnjem popisane množitve in razploditve kryptogamov se nahajajo posebej pri algah, mahovih in praprotih, dogodki, ki so podobni oploditvi, kakoršna se godi pri višjih rastlinah; naredi se namreč še le vsled tega, da se srečate in združite dve tvorini, stanica, zmožna daljne razvitve.

Pod. 168.
Enkalična alga

Pod. 169.
Nitasta gliva: 60krat povečan.

Najenovitejša primera teh dogodkov sta *konjugacija* (pod. 168.), ki obstoji v tem, da se dve enostanični algi združite ter v eno edino plodilno stanico sorastete — in pa *kopulacija*, ki se godi pri nitastih glivah, kjer se dve stanici skup ležeta (pod. 169. I), se napihnute (II. do V.) ter razvijete v eno edino *ižesno trosko* ali *zigosporo*, iz ktere izraste potem nova rastlina.

Med tem, ko v povedanih primerih delajo plodilni deli, ki so si v vsem popolnoma enaki, ima mnogo alg in vse višje tajncvetke organe, ki se dadó primerjati s prašnicami ali antherami očitno cvetočih rastlin. Ti organi se zato tudi imenujejo *pelodke* (antheridijske). V njih se razvijo kot plodilna telesca tako imenovane ruje ali antherexoidi. Navadno niti ali antherexoidi. Navadno niti, na enem Pod. 170. Pod. 171. Pod. 172. Pod. 173. Pod. 174.

Real example...

File Edit View History Bookmarks Tools Help

nljss.si/ahlib/dl/PG_00125-1875.html#pb.108

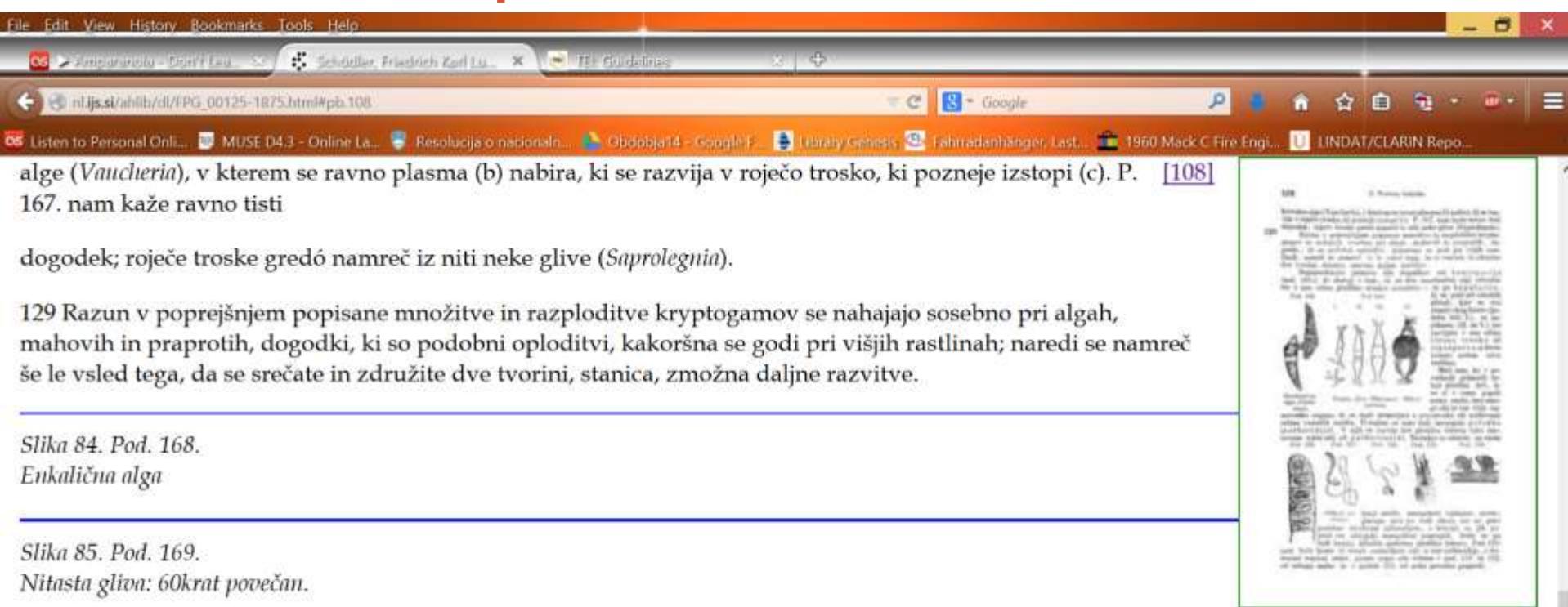
Google

alge (*Vaucheria*), v katerem se ravno plasma (b) nabira, ki se razvija v roječo trosko, ki pozneje izstopi (c). P. [108] 167. nam kaže ravno tisti dogodek; roječe troske gredó namreč iz niti neke glive (*Saprolegnia*). 129 Razun v poprejšnjem popisane množitve in razploditve kryptogamov se nahajajo sosebno pri algah, mahovih in praprotih, dogodki, ki so podobni oploditvi, kakoršna se godi pri višjih rastlinah; naredi se namreč še le vsled tega, da se srečate in združite dve tvorini, stanica, zmožna daljne razvitve.

*Slika 84. Pod. 168.
Enkalična alga*

---

*Slika 85. Pod. 169.
Nitasta gliva: 60krat povečn.*

Najenovitejša primera teh dogodkov sta *konjugacija* (pod. 168.), ki obstoji v tem, da se dve enostanični algi združite ter v eno edino plodilno stanico sorastete – in pa *kopulacija*, ki se godi pri nitastih glivah, kjer se dve stanici skup ležeta (pod. 169. I), se napihnete (II. do V.) ter razvijete v ene edino *ižesno trosko ali zigosporo* s, iz ktere izraste potem nova rastlina.

Med tem, ko v povedanih primerih delajo plodilni deli, ki so si v vsem popolnoma enaki, ima mnogo alg in vse višje tajnacvetke organe, ki se dadó primerjati s prašnicami ali antherami očitno cvetočih rastlin. Ti organi se zato tudi imenujejo *pelodke (antheridije)*. V njih se razvijo kot

Example index

Digitalna knjižnica IMP - Mozilla Firefox

File Edit View Bookmarks Tools Help

Digitalna knjižnica IMP

nl.ijs.si/imp/dl/index-facs.html

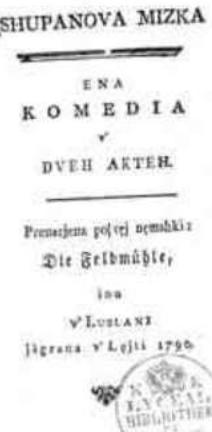
Google Koledar The 51st Annual Meeti... MySQL database on Li... Git - Recording Chang... PP Funding > Latest Info ... SKE SKE/Config/FullDoc - ... Editorial Manager® The Action ISO ISO Standards Develop... tomaz erjavec

KAZALO

- [Leposlovje](#)
- Stvarna besedila
  - [Knjige](#)
  - [Revije](#)
  - [Časopisi](#)
- [Verska besedila](#)

Leposlovje

SHUPANOVA MIZKA
—
ENA
KOMEDIA
v
DVEH AKTERI
—
Prejemena pojeti očembikir
Die Gelbmühle,
ina
VLUSLANI
Igryana v Ljublj. 1790.

Coppelja Delamere,
prvajega zahvalnika Škofice Šmidje
Fabule ino Péfmi.
—
Spiril in v' kraljim
Volkmer'vin shivljenjom
in frtski del
Zetje Janez Marko.

GENOVEFA.
—
Povest is starih zhabov
vse dobre ljudi,
matere in otroke.
—
Is polom galida
KRISTOF A. ŠMIDHA,
policiak
F. M.

čujte, čujte
KAJ ŽGANJE DELA!
—
Prigodba
šalestna ino vesela za Slovence.
—
Pustonosil
F. . . GL. . .

nl.ijs.si/imp/wikivir/dl/WIKI00375-1847.html

Match case

Example index

The screenshot shows a web browser window with the following details:

- Address Bar:** nljjs.si/imp/dl/index-author.html
- Toolbar:** File, Edit, View, History, Bookmarks, Tools, Help
- Search Bar:** Google
- Tab Bar:** Listen to Personal Onli..., MUSE D4.3 - Online Ia..., Resolucija o nacionaln..., Obdobje14 - Google F..., Library Sebesta, Fahrzeughänger, Last..., 1960 Mack C Fire Engi..., LINDAT/CLARIN Repo...
- Content Area:**
  - 498. Zschokke, Heinrich. *Zlata Vas.* (1850) 112 str. [FPG_04260]
  - 499. Žerjav, Gregor. *Črna žena.* (1910) str. [WIKI00393]

Section Headers:

Stvarna besedila

Rokopisi

- Glavar, Peter Pavel. *Pogovor o čebeljih rojih.* (1776) 105 str. [WIKI00527]

Knjige

- Andrejka, Jernej. *Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1878.* (1904) 376 str. [WIKI00424]
- Breznik, Anton. *Večna pratika od gospodarstva.* (1789) 93 str. [NUK_13067]
- Brezovnik, Anton. *Šaljivi Slovenec.* (1884) 193 str. [WIKI00209]
- Cankar, Ivan. *Jubilej.* (1907) 16 str. [WIKI00518]
- Cimperman, Josip. *Življenje in pesmi Franje Ser. Cimpermana.* (1874) 20 str. [WIKI00203]
- Dajnko, Peter. *Čebelarstvo.* (1831) 245 str. [WIKI00299]
- Daum, Adolf. *Kaj mora mladina vedeti o alkoholu.* (1906) 68 str. [FPG_04228]
- F. L. *Anton Janežič.* (1870) 38 str. [WIKI00200]
- Fellöcker, Sigmund. *Rudninoslovje.* (1867) 100 str. [FPGN00085]
- Feltgen, Ernst. *Higiена na kmetih.* (1910) 104 str. [FPG_00381]
- Gasteiner, Josip. *Knjigovodstvo.* (1908) 301 str. [FPG_00342]

Find in page Highlight All Match Case

IMP DL: summary

- Large library of Slovene historical texts
- Focus on the 19th and early 20th century
- Rich (and somewhat varied) TEI encoding
- HTML rendering, facsimile PDF, TEI
- Basic indexes, no search (poor man's DL)
- No ePub, PDF of transcription
- Still too small
- But is JSI the place to host a large & professionally curated cultural heritage library?

Part II. Linguistic annotation

ljubesen	ljubezen	ljubezen
ljubésen	ljubezen	ljubezen
ljubesin	ljubezen	ljubezen
ljubésin	ljubezen	ljubezen
ljubezen	ljubezen	ljubezen
ljubézen	ljubezen	ljubezen
ljubezin	ljubezen	ljubezen
ljubézin	ljubezen	ljubezen
lubesan	ljubezen	ljubezen
lubesen	ljubezen	ljubezen
lubésen	ljubezen	ljubezen
lubesen	ljubezen	ljubezen
lubèsen	ljubezen	ljubezen
lubesèn	ljubezen	ljubezen
lubèsèn	ljubezen	ljubezen
lubesèn	ljubezen	ljubezen
lubesen	ljubezen	ljubezen
lubésn	ljubezen	ljubezen
lubësn	ljubezen	ljubezen
lubefn	ljubezen	ljubezen
lubiesen	ljubezen	ljubezen

lubiesn	ljubezen	ljubezen
ljubeznih	ljubeznih	ljubezen
ljubesnijo	ljubeznijo	ljubezen
ljubésnijo	ljubeznijo	ljubezen
ljubeznijo	ljubeznijo	ljubezen
ljubéznijo	ljubeznijo	ljubezen
lubesnio	ljubeznijo	ljubezen
lubësnio	ljubeznijo	ljubezen
ljubezníjo	ljubezníjo	ljubezen
ljubesni	ljubezni	ljubezen
ljubésni	ljubezni	ljubezen
ljubesní	ljubezni	ljubezen
ljubezni	ljubezni	ljubezen
ljubézni	ljubezni	ljubezen
lubesne	ljubezni	ljubezen
lubësne	ljubezni	ljubezen
lubësn	ljubezni	ljubezen
lubesni	ljubezni	ljubezen
ljubésni	ljubezni	ljubezen
lubësn	ljubezni	ljubezen
lubiesen	ljubezni	ljubezen

The goo300k corpus

Gold-standard linguistically annotated corpus of historical Slovene

- 300.000 words, 1.100 pages
- page-sampled from IMP DL
- manually annotated
- TEI encoded

Word-level annotations:

- Tokenisation
- Contemporary word-form
- Contemporary lemma
- Part-of-speech
- Gloss for archaic words

goo300k text distribution

	Texts		Pages		Words	
	89	100.0%	1,100	100.0%	290,587	100.0%
1584	1	1.1%	8	0.7%	5,794	2.0%
1695	1	1.1%	27	2.5%	8,519	2.9%
1768-1799	8	9.0%	155	14.1%	22,216	7.6%
1800-1849	17	19.1%	280	25.5%	104,428	35.9%
1850-1899	62	69.7%	630	57.3%	148,413	51.1%
book	78	87.6%	994	90.4%	191,411	65.9%
newspaper	11	12.4%	106	9.6%	97,959	33.7%
religious	22	24.7%	326	29.6%	63,926	22.0%
nonfiction	28	31.5%	310	28.2%	146,855	50.5%
play	11	12.4%	145	13.2%	20,308	7.0%
poetry	2	2.2%	38	3.5%	4,875	1.7%
prose	26	29.2%	281	25.5%	53,406	18.4%
original	22	24.7%	283	25.7%	125,980	43.4%
translation	67	75.3%	817	74.3%	163,390	56.2%

Linguistic annotation

bi teiste isganjali , inu vše shlaht
 bi taiste izganjali , in vse žlaht
 biti taisti izganjati , in ves žlaht
 Va P Vmp - C P Agp
 Gp Z Ggn - V Z Ppn
 - - - -- - vsakovrsten

Beteshe , inu vše shlaht
betež , in vse žlaht
betež , in ves žlaht
Ncm - C P Agp
Som - V Z Ppn
bolečina -- - vsakovrsten

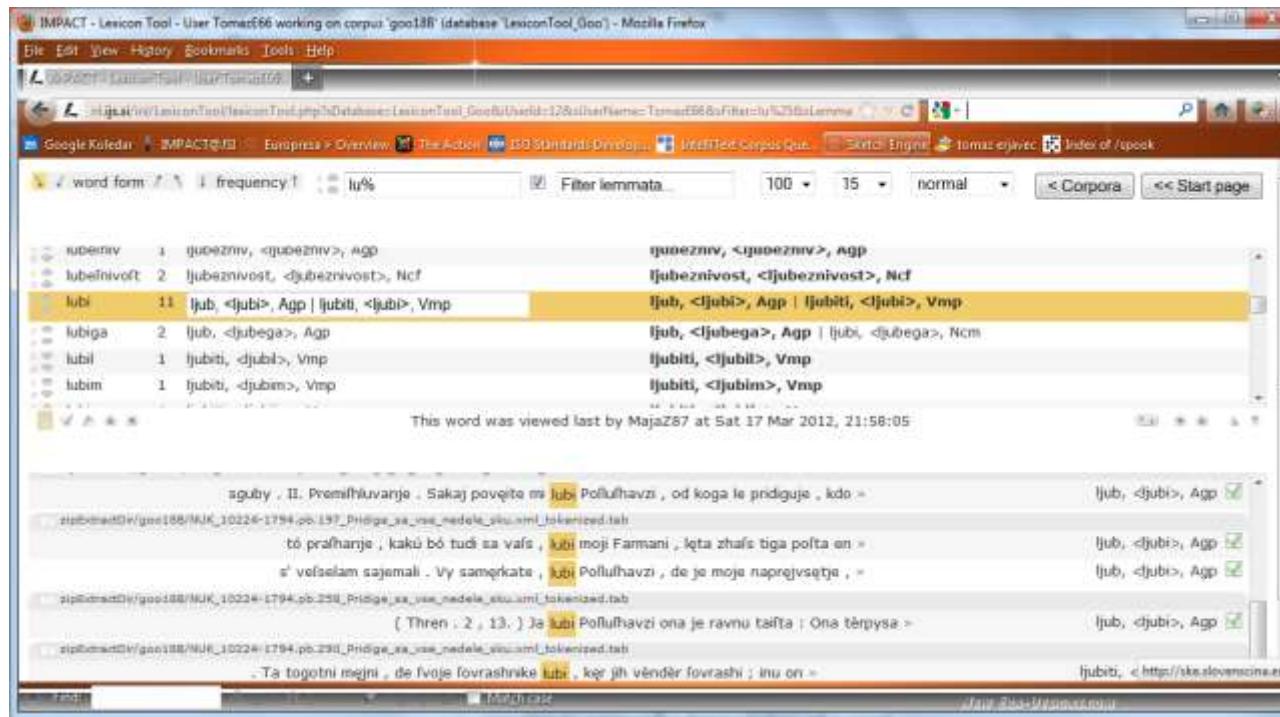
Bolesni , osdraulali
 bolezni , ozdravljadi
 bolezen , ozdravljati
 Ncf - Vmp
 Soz - Ggn
 - - -

```

<w lemma="biti" ana="#Va">je</w><c> </c>
<w lemma="pripravljaljati" ana="#Vmp">pripravljal</w><c> </c>
<w lemma="svoj" ana="#P">svoje</w><c> </c>
<choice>
  <orig><w>spremljevavce</w></orig>
  <reg><w lemma="spremljevalec" ana="#Ncm">spremljevalce</w></reg>
</choice><c> </c>
<w lemma="na" ana="#S">na</w><c> </c>
<w lemma="žalosten" ana="#Agp">žalostno</w><c> </c>
<choice>
  <orig><w>iznenadenje</w></orig>
  <reg><w lemma="iznenadenje" ana="#Ncn">iznenadenje</w>
    <desc><gloss>presenečenje</gloss><bibl>SSKJ</bibl></desc>
  </reg>
</choice>
<pc>,</pc>
  
```

Manual annotation

- Team of students lead by a lexicographer
- Several rounds of annotation and correction
- Annotators' manual, Cookbook, FAQ, ...
- Used INL CoBaLT editor

IMP lexicon

- Simply a dump of the hand annotated corpus
- However, goo300k is too small for a (large) lexicon:
  - sampled another corpus from IMP DL, foo3M
  - also annotated in CoBaLT
  - but only word-forms that do not appear in goo300k
- The lexicon is (of course) also encoded in TEI P5
- Mounted in the Web as a set of HTML files
(bespoke XSLT stylesheet)

Hyperlinked lexicon on the Web

File Edit View History Bookmarks Tools Help

AS ► Hunch - Visible from Sp... × Besedišče starejšega slove... × CUWI Search in goo300k f... × +

nl.ijs.si/imp/imp25k/html-m/imp25k-m-0013.html#lex.a349173b72e3c3d507229904ddc4364e

AS Listen to Personal Onli... MUSE D4.3 - Online La... Resolucija o nacionaln... Obdobja14 - Google F... Library Genesis Fahrradar

► **izmed** predlog ↗ goo300k, IMP ↗ SSKJ, Pleteršnik

- **izmed**
  - **is**

Svetu pismu noviga testamenta (1784): satoshili. 11. On pak je djal k' njim: Kdó bò *is* vaſs ta z'
  - **ismed**

Genovefa (1841): vším svôjim velizhaſlu ni bil tako lépo obléžhen, kakor êna

Kmetijske in rokodelske novice (1843): in kakor bi jih boshjaſt svila, poginejo. — Nar lepſhi glava i nar pervi

Kmetijske in rokodelske novice (1843): s tako ſhlahtnimi ſerzi imenovati. S hvaleshnostjo fe ſhe ma ſponni, kakor patra Gabriela

Kmetijske in rokodelske novice (1843): bilo, de ſo goſpod fajmoſhter, ki ſo porozhalí, ſin eniga *isme* Krajuſkim
  - **is med** (združena oblika)

Kmetijske in rokodelske novice (1843): trumo ſhe bolj divjih vojſhakov, ktere — kér ſo bili eni psaglávze

Size of the lexicon

	XL		L		M		S	
Entries	28,096		21,653		12,255		4,156	
Lemmas	27,139	1.04	20,917	1.04	11,989	1.02	4,048	1.03
Modern word-forms	56,650	2.09	49,212	2.35	24,138	2.01	6,140	1.52
Historical word-forms	77,433	1.37	69,326	1.41	34,357	1.42	6,910	1.13
Five-tuples	81,740	2.91	73,263	3.38	35,941	2.93	7,021	1.69

- **XL:** all words
(`goo300k` is fully annotated!)
- **L:** dictionary words
(no numerals, typos, foreign words, proper nouns)
- **M:** historical words
(historical form ≠ contemporary form)
- **S:** archaic words
(with gloss)

ToTrTaLe

- Tool to automatically:
  1. Tokenise the text: mlToken
  2. Transcribe (modernise) the words: Vaam
  3. PoS tag the words: TnT
  4. Lemmatise the words: CLOG
- Use of background resources:
  - IMP lexicon + modern lexicon + transcription rules
  - tagger + lemmatiser models for contemporary Slovene
- TEI I/O

ToTrTaLe example

„.... združimo tiga[tega] kužniga[kužnega]...“

```
<w lemma="združiti" ana="#Vmer1p">združimo</w><c> </c>
<choice>
  <orig><w>tiga</w></orig>
  <reg><w lemma="ta" ana="#Pd-msg">tega</w></reg>
</choice>
<c> </c>
<choice>
  <orig><w>kužniga</w></orig>
  <reg type="pattern" n="[ega@←iga@]">
    <w lemma="kužen" ana="#Agpmsg">kužnega</w>
  </reg>
</choice>
```

- Vmer1p = Verb, Type=main, Aspect=perfective, VForm=present, Person=first, Number=plural

Concordancers

- The IMP DL was annotated with ToTrTaLe → IMP corpus
- The IMP and goo300k corpora are available via two concordancers:
  - **noSketchEngine**: OS version of the popular (and commercial) SketchEngine
  - **CUWI**: our front-end to the well-known IMS CWB corpus work-bench
- The concordancers offer:
  - powerful search query syntax (REs over words and annotations)
  - filters over meta-data (text types, year of publication, author, ...)
  - various sorting options over concordances
  - construction of frequency lexica
  - collocations
  - saving results
  - etc.

noSketchEngine

Konkordance - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help

AHLib digital library TOMAŽ ERJAVEC [05023] Konkordance nl.jjs.si/noske/sl-ref.cgi/view?q=aword%2C[word%3D("%3Fi)ljubezen"]|lemma%3D("%3Fi)ljubezen"];q=f;corpname=goo300k&refs=%3Dtext.display&iquery=ljubezen

Google Koledar MySQL database on Li... Git - Recording Chang... PP Funding > Latest Info ... IMPACT@JSI SKE SkE/Config/FullDoc ... Editorial Manager® The Action ISO Standards Develop... IntelliText Corpus Que...

NoSketch Engine

User: defaults Korpus: goo300k (starejša besedila, ročno označena)

Išči Ijubezen v goo300k (starejša besedila, ročno označena)

Konkordance Seznamni

Stran 1 od 7 Pojdi Naslednja | Zadnja

Oče naš (1885)
Kmetijske in rokodelske n... (1843)
Marianske Kempensar, ali ... (1769)
Blagomir puščavnik (1853)
Občno vzgojeslovje (1887)
Sgodbe svetiga pisma za m... (1830)
Branja, inu evangeliumi (1777)
Oče naš (1885)
Pridige sa vse nedele sku... (1794)
Deborah (1883)
Občno vzgojeslovje (1887)
Genovefa (1841)
Oče naš (1885)
Ta male katechismus (1768)
Roza Jelodvorska (1855)
Divica Orleanska (1848)
Divica Orleanska (1848)
Branja, inu evangeliumi (1777)
Sgodbe svetiga pisma za m... (1830)

zastran tega, kar se je zgodilo, in prejeto **ljubezen** v hvaležnim spominu ohraniti. „Barba,“ povikšovati, bom perviga pèvza med nami, pèvza **ljubésni** naprofil, de , kar ni meni mogozhe, tvojo se vonder poštavi te **XXV. POSTAVA.** **Leftna** **Lubešn** je fa zhloveka narnavarnehshe perljuvanje unkraj groba terpela, naj se naj_na otroka v **ljubezni** zedinita in vzameta, da bota tako dva imenitna vesti. **Z** vestnostjo v najožji vzajemnosti je **ljubezen** do resnice (resnicoljubje). Bistvo resničnosti ino ajdje lo se ji perdrushevali. Vera ino **ljubesen** šte te dušhe s' Jesušam ino med seboj sklepale dolshnušti nyma odvsame, de se sakonske **lubesni** po fvojih shelah našmeta dapolniti, dokler glasom rekel: „Pokazali smo svojo vero, svojo **ljubezen** ; ljube hçere, ljubi sinovi, odprite upanju fvojim lovrašnikam eno pravo saštavo svoje **lubësni** inu sprave, jim odpusty vše **govory** kir živel in trpel s človeštvom ter ga učil **ljubezni** . **Ana.** Da bi mogla tudi jaz trpeti za človeštvovo obedve se vstrajno držite svojega predmeta, – **ljubezen** zato, da ga more uživati, – sovraštvu zato molila: „O moj bôshji odrešheník, ki si is **ljubésni** do mene na krishu umerl, to Tvoje snamne Ménart na_to, pogledovaje poln očetovske **ljubézni** in skrbí otroka, ki je tiho in prijazno reshalliti. **K**oku sturemo mi pak sadosti **lubešni** nashega blišnega? **K**ader njemu uſe dobru sovraštvu izvira iz pekla; prijaznost in **ljubezen** pa iz nebes! **S**trašimir je danes velike serca v persih ni. **M**ontgomerí. **P**o zakonu **ljubezni** svetodelnimu, Katerimu je vsak podložen meni sveti niso, ne častitli. Nič od vezi **ljubezni** klicane ne vem, In nikdar znati nečem njenih vudeh fally toku , de se namoreta sakonske **lubesne** dolshnušti nekol prov dapolniti. **15.** Nezh

Find: Match case

New Era-Designs.com

CUWI

Iskalnik CUWI in goo300k for [word="ljubezen" | lemma="ljubezen" %c] - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help

AHLib digital library TOMAŽ ERJAVEC [05023] Konkordance Iskalnik CUWI in goo300k for [word=...] +

nl.ijs.si/cuwi/goo300k/simple?simple_query=Ljubezen&peer=goo300k&rnd=3453 Google Google Koledar MySQL database on Li... Git - Recording Chang... PP Funding > Latest Info ... IMPACT@JSI SKE SKE/Config/FullDoc - ... Editorial Manager® The Action ISO ISO Standards Develop... IntelliText Corpus Que... Izvoz zadetkov Zahtevno iskanje jeziki Pomoč

C U W I Iskalnik CUWI • goo300k (starejša besedila, ročno označena)

Preprosto iskanje: Korpus:

Zadetki 1 do 26 od skupno 128 zadetkov za poizvedovanje [word="ljubezen" | lemma="ljubezen" %c] v 0,045 s.

		1	26	51	76	101	126	
[1] Sacrum prom...								Nazaj
[2] Ta male kat...								
[3] Ta male kat...								
[4] Ta male kat...								
[5] Ta male kat...								
[6] Ta male kat...								
[7] Marianske K...								
[8] Marianske K...								
[9] Marianske K...								
[10] Marianske K...								
[11] Marianske K...								
[12] Marianske K...								
								Naprej

1 26 51 76 101 126

[1] Sacrum prom... , ter premislite pamet , **lubesan** , inu poterpešlivost , katero
[2] Ta male kat... prov ostudni , inu ozhitnu **lubefni** , inu pravizi tega blishnega
[3] Ta male kat... Koku sturemo mi pak sadosti **lubefni** nashega blishnega ? Kader njemu
[4] Ta male kat... vire , upanja , inu **lubefne** tudi popolnema grevengo zhes usse
[5] Ta male kat... greshil , al ne is **lubefne** bošlje tolkajn , koker is
[6] Ta male kat... , de Mohor je od **lubefne** pruti Xtusu unèt , inu
[7] Marianske K... , koker da urašhenja te **lubesne** se besrediti . 2. En
[8] Marianske K... , temuzh v' eni sveti **lubefni** . Varvej se shepetavzov ,
[9] Marianske K... inu višej tvoj jesek : **lubefn** , inu bošlje strah tvoje
[10] Marianske K... mano . Tukaj bode tvoja **lubefn** na dan pershla , aku
[11] Marianske K... pershla , aku bosh to **lubefn** pruti tebi v' temu bošnjemu
[12] Marianske K... XXV . POSTAVA . Leftna **Lubefn** je sa zhloveka narnavarnehsh perlisuvanje

Find: Match case

NEW ERA-DESIGNS.COM

More than just concordances

The screenshot shows the NoSketch Engine interface running in Mozilla Firefox. The main window displays a frequency list for the 'IMP (starejša besedila)' corpus, specifically the 'Older' subcorpus. The frequency limit is set to 1. The list includes words like 'nevarnost', 'namarnost', and 'sanikernoſt'. The interface features a sidebar with options for 'Concordance', 'Word List', 'Save', and 'Change options'. At the bottom, there are links to Lexical Computing Ltd. and the Sketch Engine version (ver:open-2.59.1-open-2.91.13). The status bar at the bottom right shows the date (22/03/2013) and time (20:59).

Frequency list - Mozilla Firefox

User: defaults Corpus: IMP (starejša besedila) Subcorpus: Older

Search

in IMP (starejša besedila)

Concordance Word List

Frequency limit: 1 Set limit

nform	Freq
p/n nevarnost	10
p/n namarnost	7
p/n sanikernoſt	5
p/n navarnost	5
p/n ſupernoft	4
p/n supernoft	3
p/n fanikernoſt	2
p/n sanizhemernoſt	2
p/n myrnoft	2

Lexical Computing Ltd. Sketch Engine (ver:open-2.59.1-open-2.91.13)
Interface language: English | česky | 简体中文 | 繁體中文 | Gaeilge | Slovenski

Find Match case

SL 100% 22/03/2013

Conclusions

- Presented IMP language resources, the result of three connected projects
- Available at <http://nl.ijs.si/imp/>
- A varied and connected BLARK for historical Slovene
- Used and useful for language technologies and digital humanities

HLT vs DH

- **Human language technologies:**
digital library, lexicon, corpus
  - uniformly encoded in TEI P5
  - available under CC-BY
- **Digital humanities:**
  - web mounted digital library and lexicon
  - goo300k and IMP corpus available through concordancers
- Two birds with one stone (or is it two stones?)

HLT R&D

- Lexicon used for full-text search in dLib.si, the digital library of Slovenia
- Experiments investigating better modernisation, e.g.: Scherrer Y., Erjavec T. (2013) Modernizing historical Slovene words with character based SMT. In: *BSNLP 2013 - 4th Biennial Workshop on Balto-Slavic Natural Language Processing*, Sofia.

Use in digital humanities

- Server logs from 2013 and first half of 2014 show 2,000–3,400 accesses per month or about 100 per day
- On-line survey, 52 respondents:
  - 2/3: elementary and secondary school teachers, next under- and postgraduate students
  - 2/3: resources used about once a month
  - 90%: resources are useful for linguistic research, for teaching Slovene and important for the Slovene society
  - 95%: resources are worthy of recommendation
  - improvements should be focused on: linguists (14%), pupils and students (both 13%), elementary and secondary school teachers (both 12%) and lexicographers (9%)

The horror of cycles

- Changing annotation guidelines
- Automatic / manual annotation:
ToTrTaLe → Corpus → CoBaLT → Lexicon →
ToTrTaLe
- Text corrections:
Corpus → CoBaLT ☹ → a tangle of XSLT →
Corpus

Further work

- HLT experiments with text normalisation
- ToTrTaLe Version 2
- Correcting mistakes
- Extend DL & corpus > 1918 (Wikisource)
- Offer more output formats: ePub, PDF
- Import into the „big“ DLs and dictionary portals